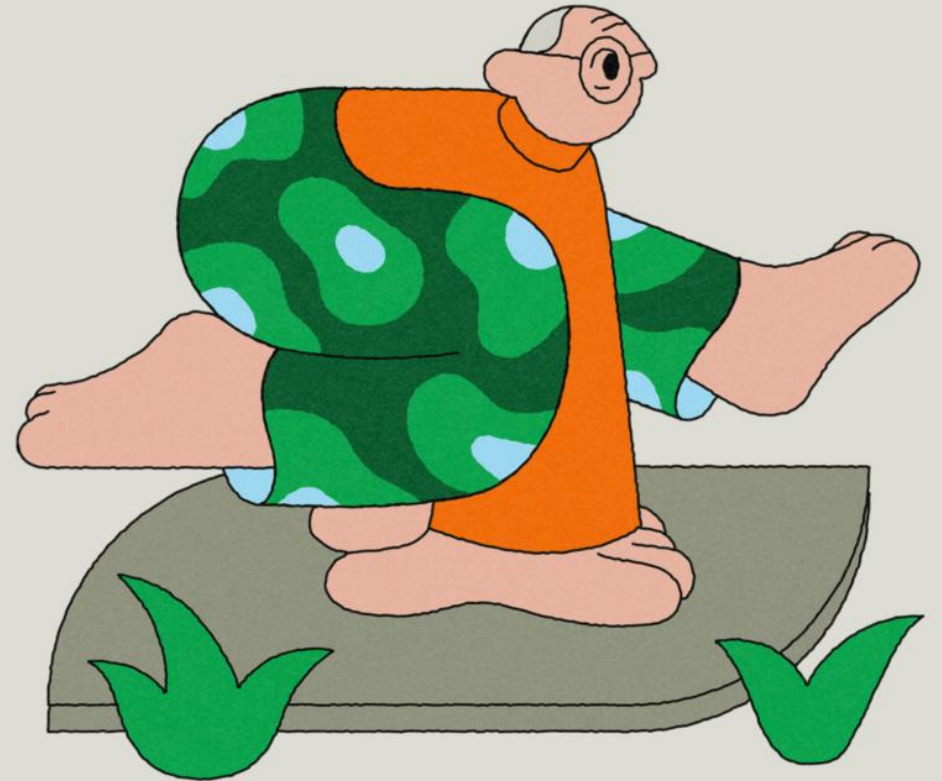

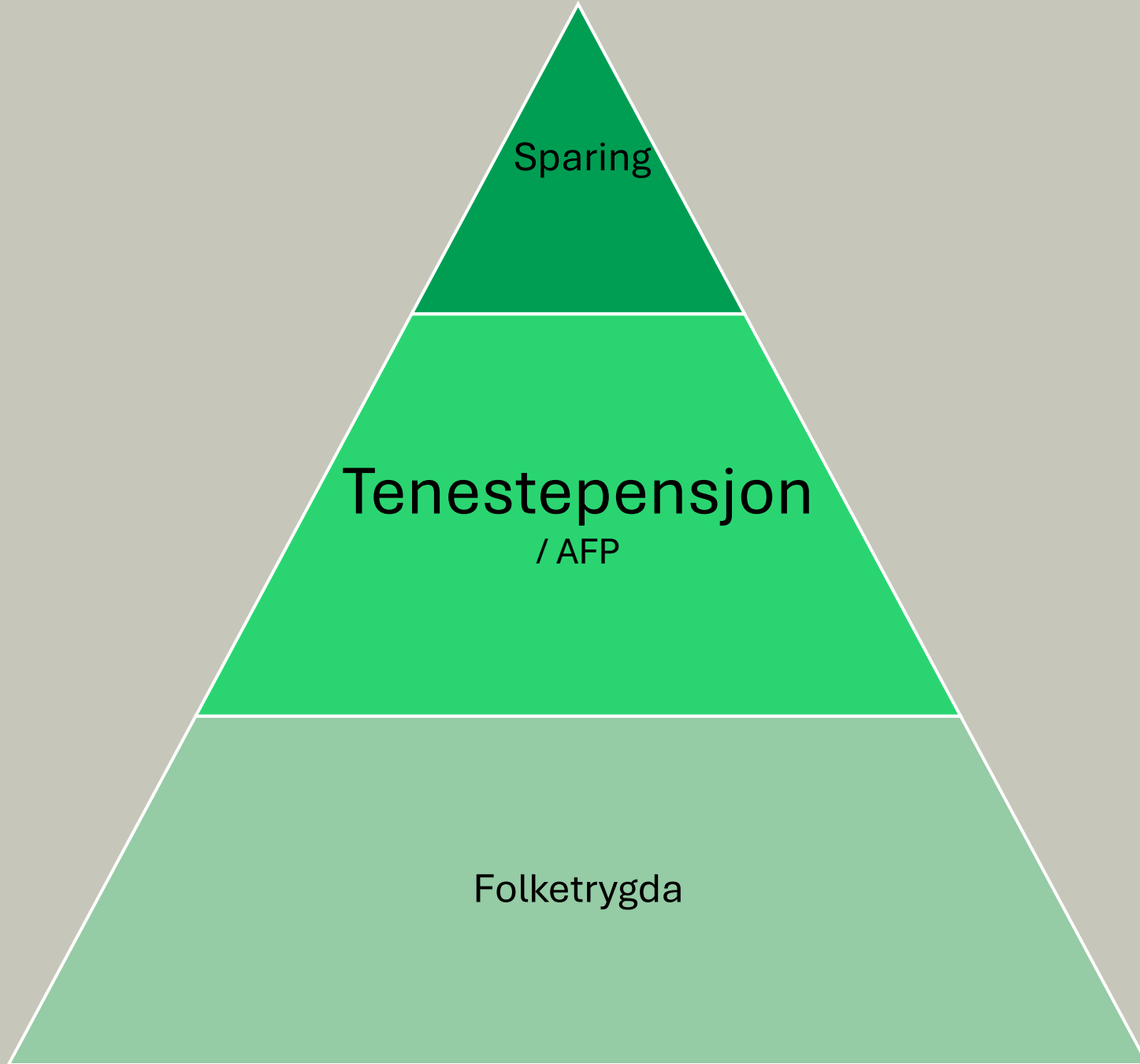
Pensjon — nyttig kunnskap for deg som leiar

Folketrygd og tenestepensjon

Anne Synnøve Nilsen

Leiarkurs Utdanningsforbundet Vestland

Pensjonsreform 2001 - 2025

Eldre befolkning — færre arbeidstakarar

Eit ønske om at arbeidstakarane skal stå lenger i arbeid

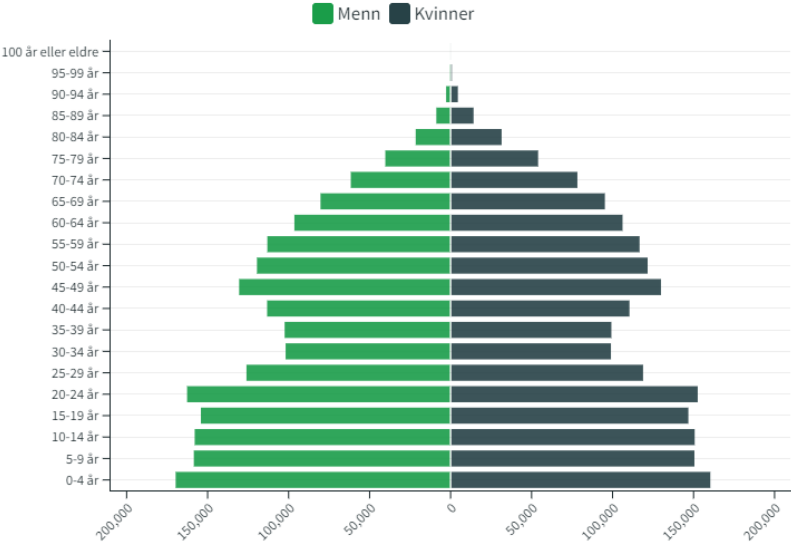
Eit skifte i tankegang rundt pensjon. Frå ei kollektiv sikring → til ein «eiga» pengebeholdning

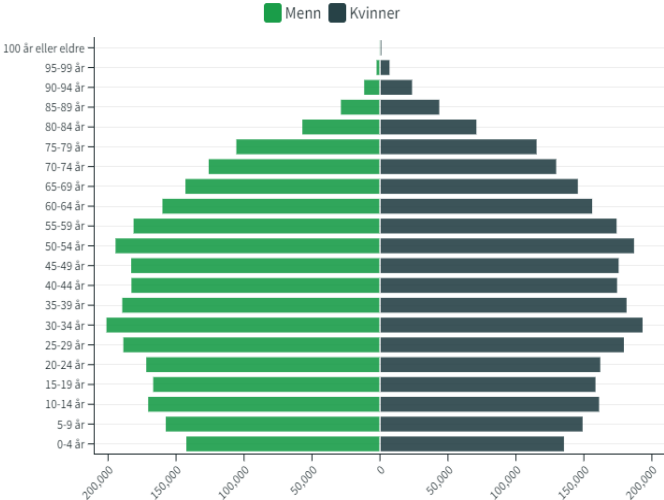
«Ingen andre reformer i moderne tid er i nærheten av å være like stor som pensjonsreformen», skriver Jens Stoltenberg

Befolkninga i Noreg

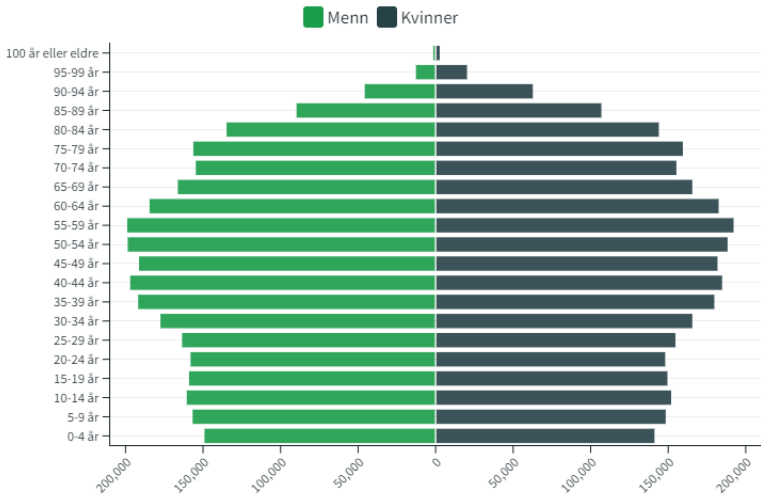
1970

2022

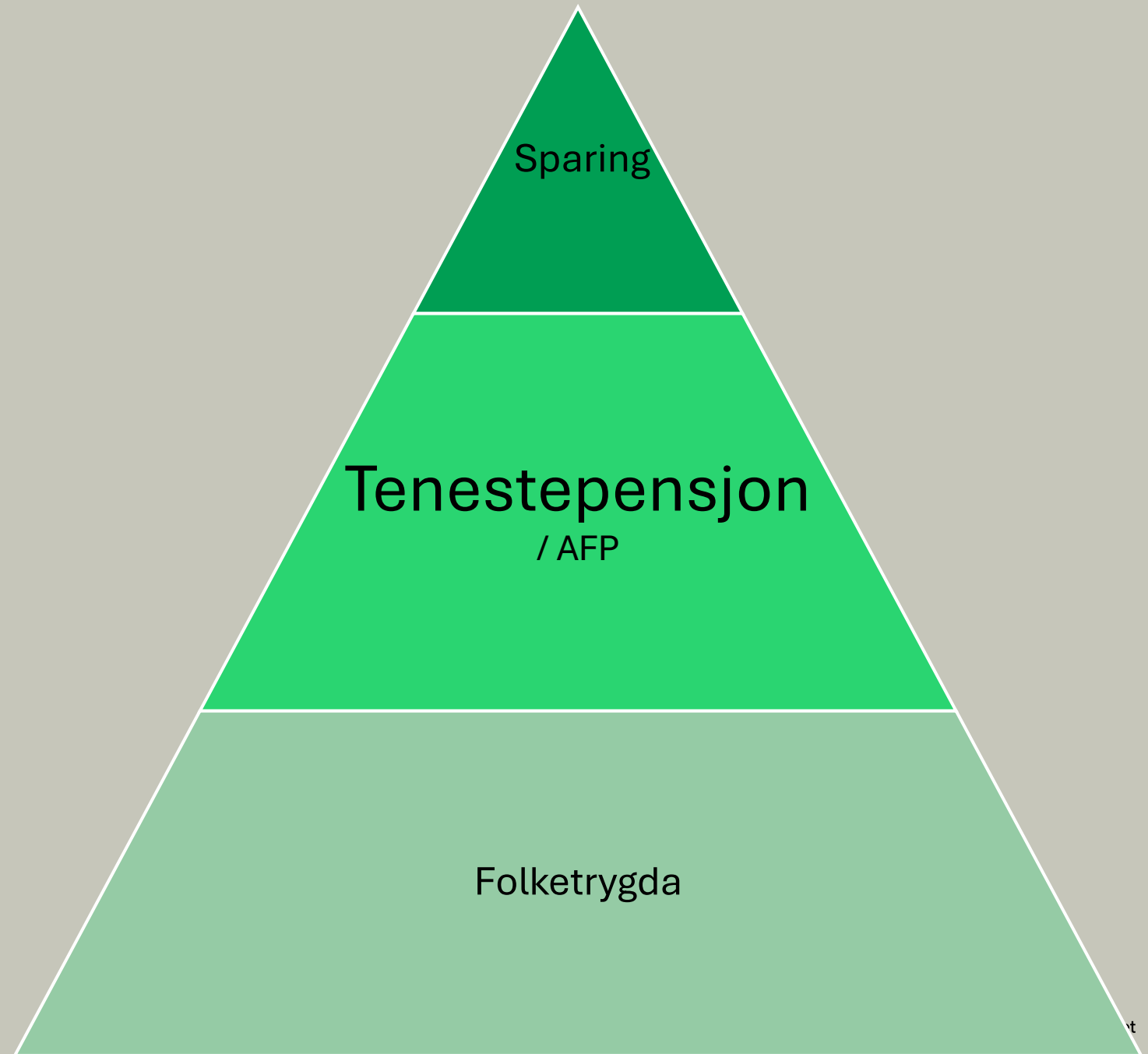
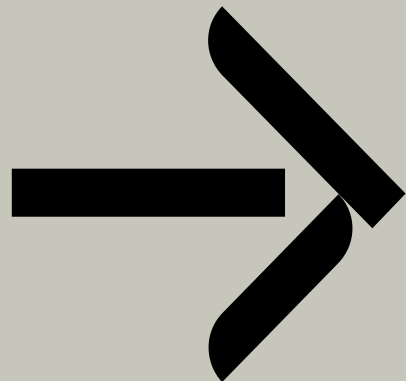

2050

SSB - befolkningstatistikk

Folketrygda

G — grunnbeløpet i Folketrygda

1

Grunnlag for å berekne trygd og pensjon

2

G-regulering betyr %vis auke av grunnbeløpet
frå eit år til eit anna.

3

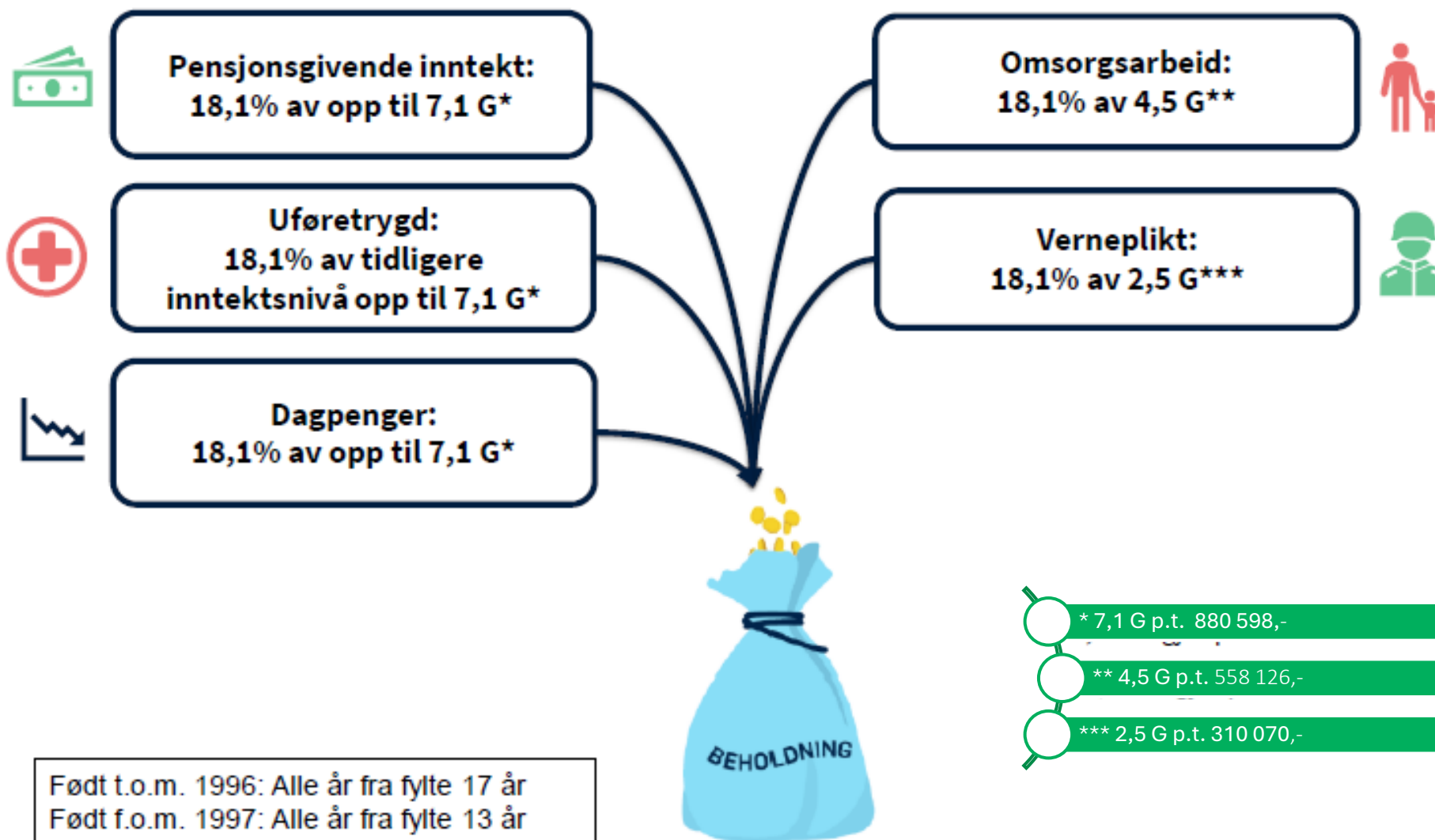
Blir vedteke av Stortinget etter
trygdeoppgjeret

4

G per 1.mai 2024:

124 028

Årlig inntekt - årlig opptjening

Pensjonsbeholdning og alleårsregelen

Alderspensjonen du får er bygd på all oppteninga gjennom åra som medlem i folketrygda.

Trygdeoppgjæret — auke i pensjon kvart år

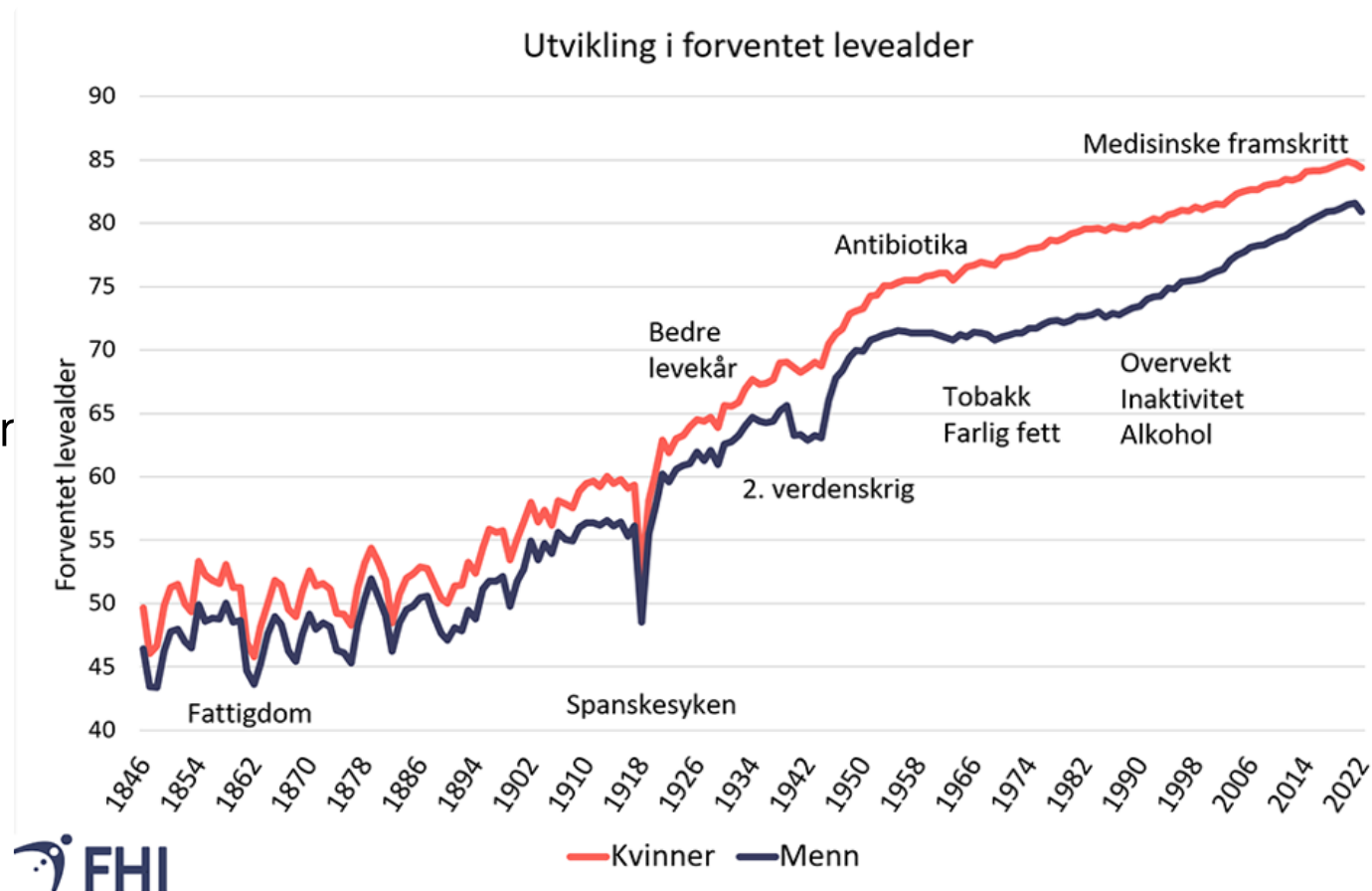
Pensjon under **utbetaling** blir regulert med **gjennomsnitt** av
pris- og lønsvekst

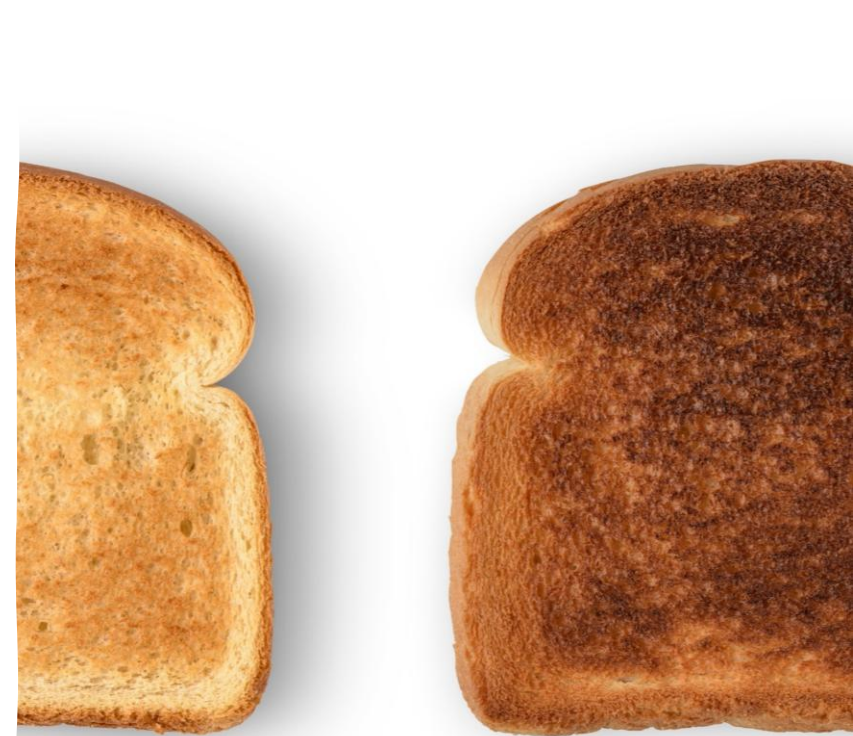
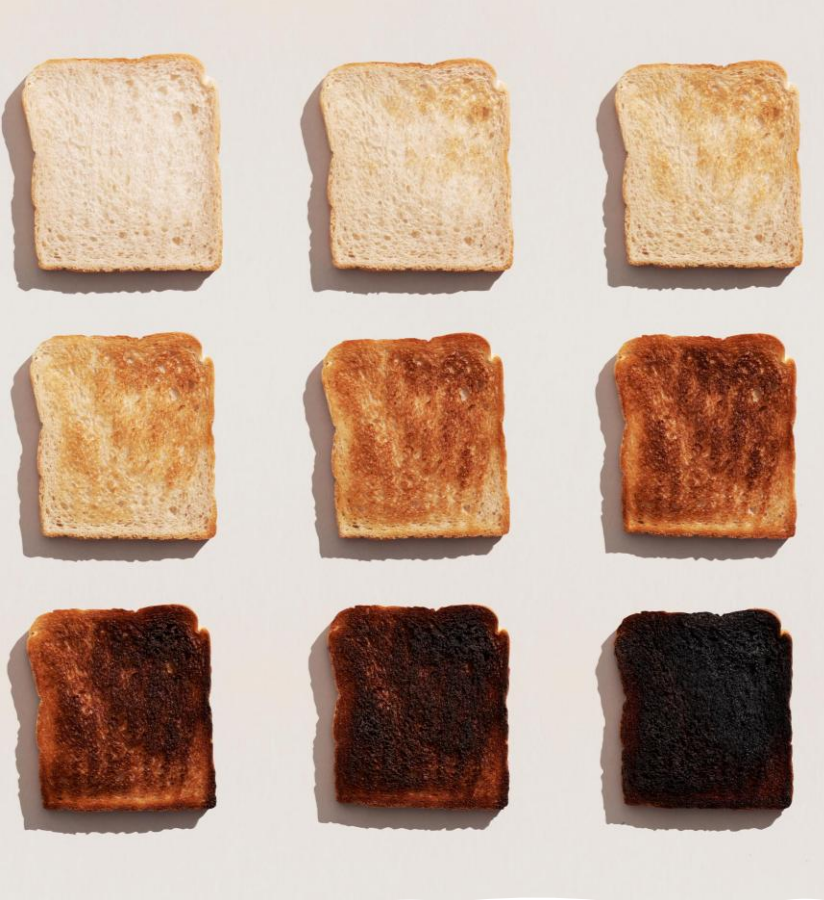
Pensjon under **opptening** blir regulert med **lønsvekst**

Levealder

Levealdersjustering

Pensjon blir berekna → forventa levealder

Pensjon som syltetøy

Fleire år med pensjon — mindre pengar kvart år.

Men NB: Pensjonen er uansett livsvarig!

Fleksibelt uttak

Kombinere
arbeid og
pensjon

Ta ut ein del av
alderspensjonen

Ta ut
alderspensjon
frå «62» år

Folketrygda kort samanfatta

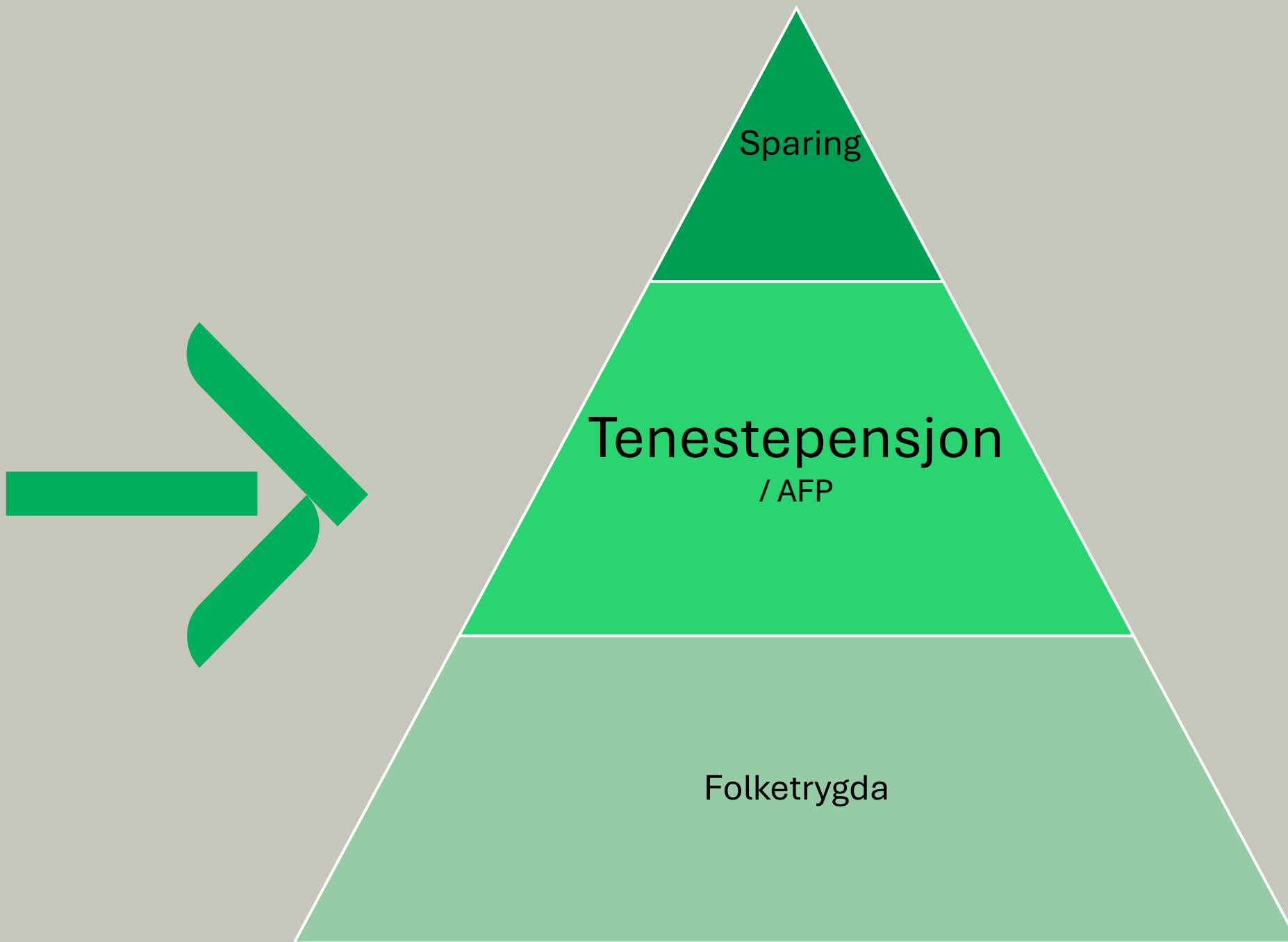
- **Alleårsregel** - alle år i jobb fram til 75 år gir pensjon.
(Overgangsordningar frå 1954 — 1963- kullet)
- **Du vel når du vil ta ut pensjon** frå «62» — 75 år
(jo seinare uttak, jo høgare pensjon)
- **Fleksibelt uttak.** Jobb så mykje du vil når du tek ut pensjon. (uttaksgrad mellom 20% og 100%)
- **Levealdersjustering**
- **Livsvarig utbetaling.**

Folketrygda → **største delen av din pensjon!**

Tenestepensjon

Fødd frå 1963

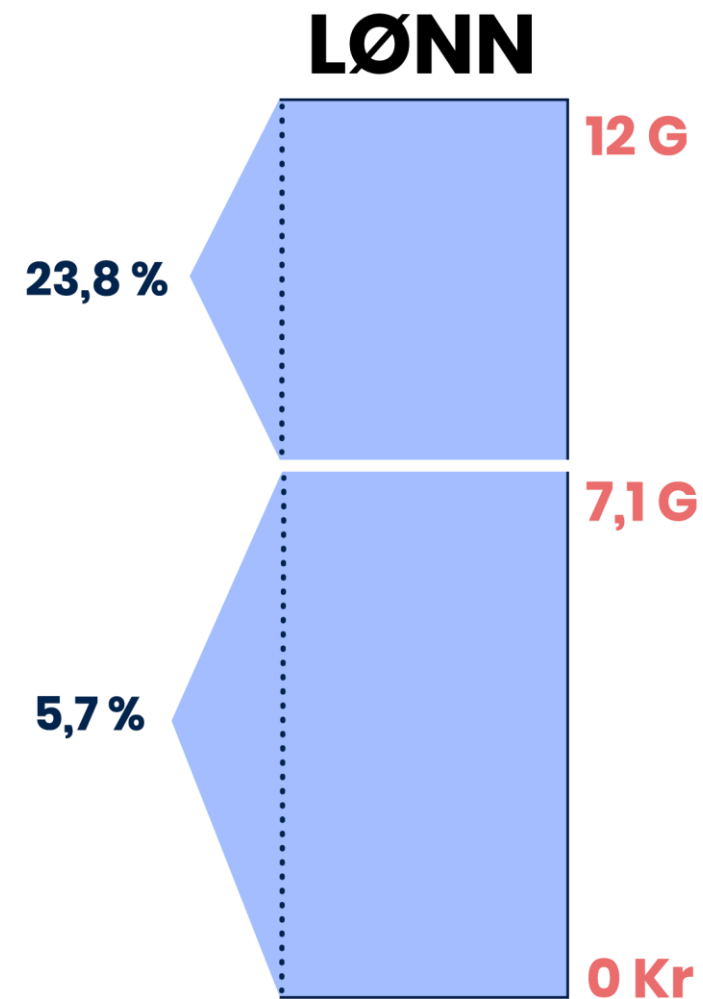

Tenestepensjon

Arbeidsgivar betaler

Du bidreg med 2% sjølv

Arbeidsgivar betaler meir for høge inntekter.

Tenestepensjon

1

Opptening **alle** år i offentlig teneste fram til 75 år

2

Fleksibel: Du vel når du vil ta ut pensjon «62» — 75 år

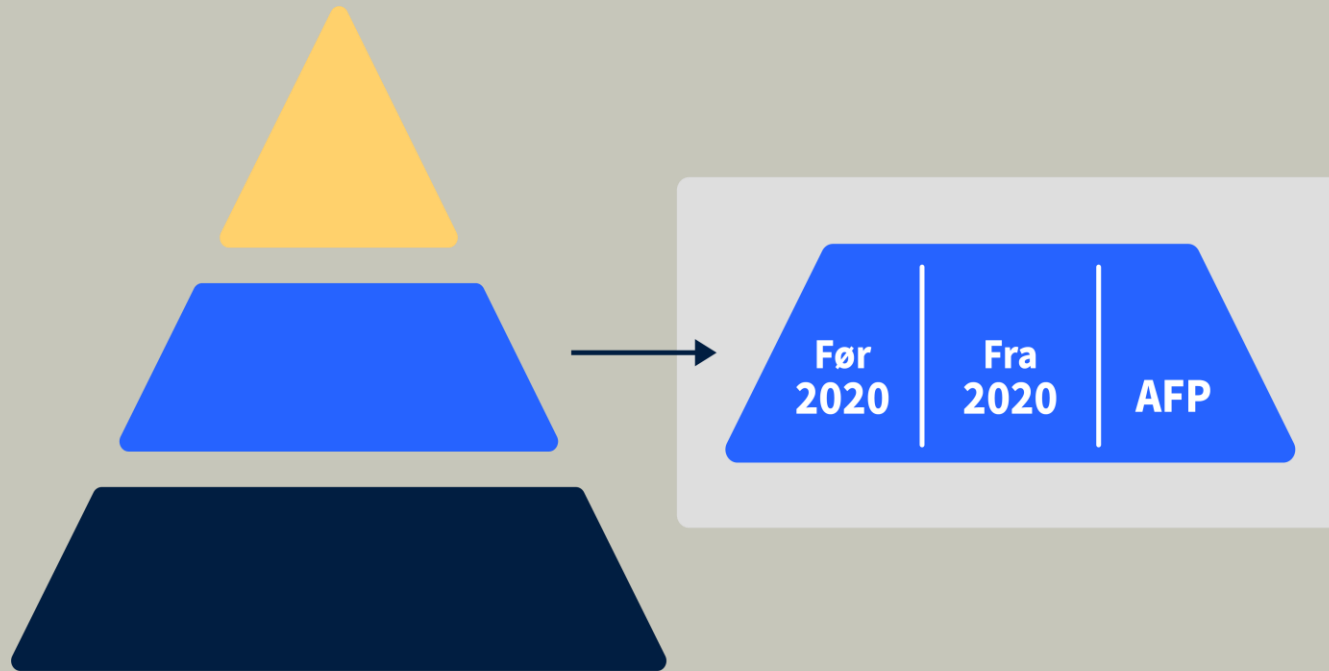
3

Du kan **fritt kombinere** inntekt og pensjon

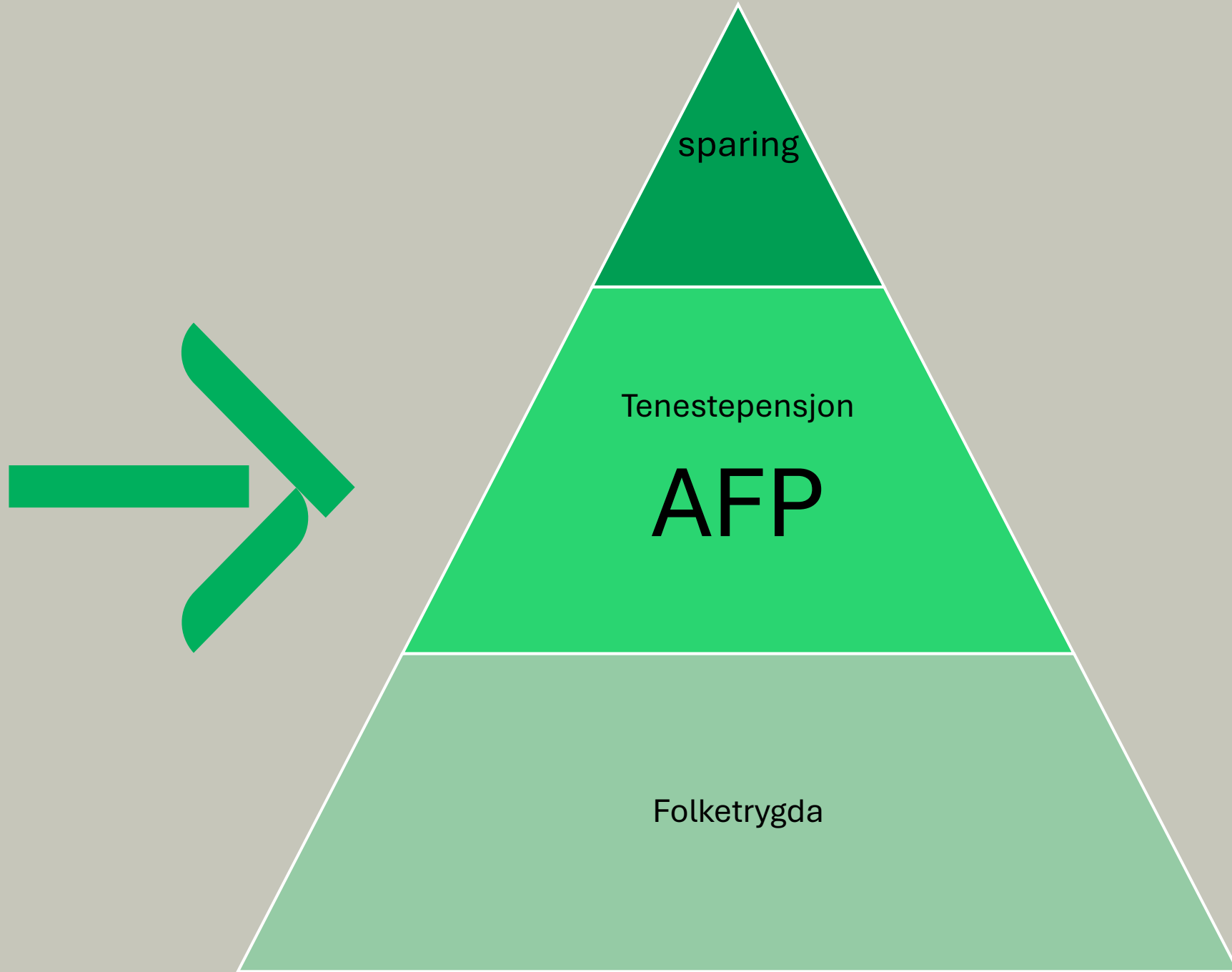
4

Påslagsmodell

Alderspensjon SPK - uttak

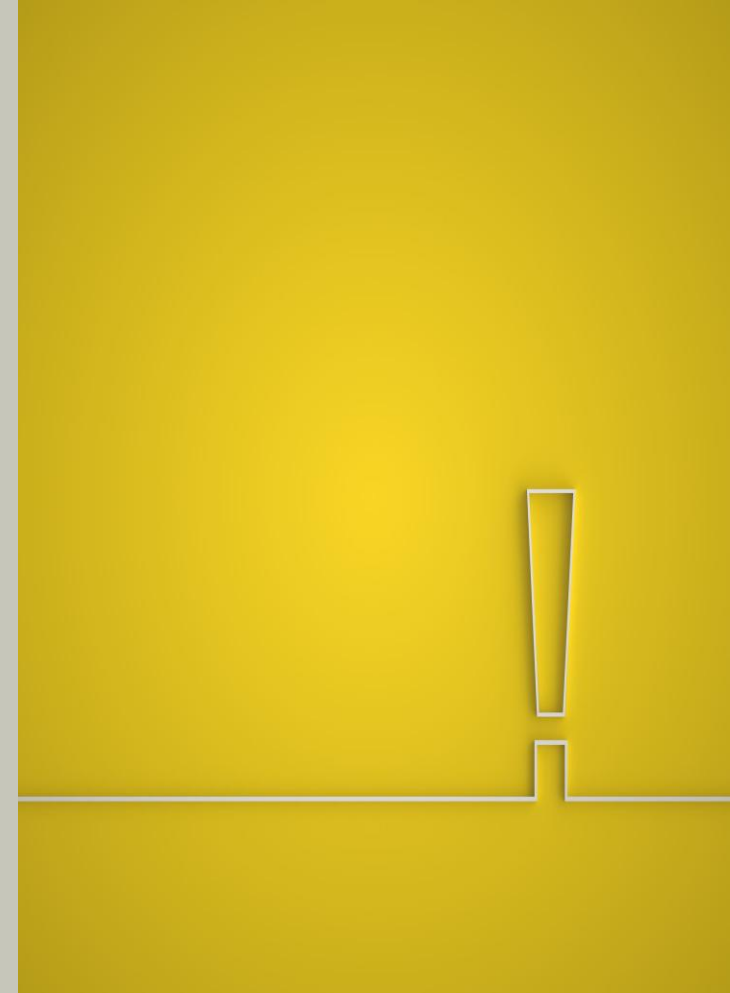
AFP — frå tidlegpensjon til livslang tilleggspensjon

Fleksibelt uttak 62-70 år — ventar du får du meir

Må ikkje kombinerast med uttak av alderspensjon

Offentleg sektor gjev medrekning frå AFP i privat sektor

Vil du bytte jobb? Vær obs!

Vilkår for AFP 62 års dagen

7 av dei siste 9 åra før 62 år i AFP bedrift

Stillinga må vere hovudarbeidsforholdet

Stillingsstorleik på minimum 20 %

Ingen pensjon eller anna yting dei 3 siste åra før 62 år

62

Livsvarig AFP - Statens pensjonskasse

Aldersgrensene aukast — normert pensjonsalder

Aldersgrensene for andre inntektssikringar i folketrygda aukast

Endring av opptening for uføre

Endra regulering av minsteytingar

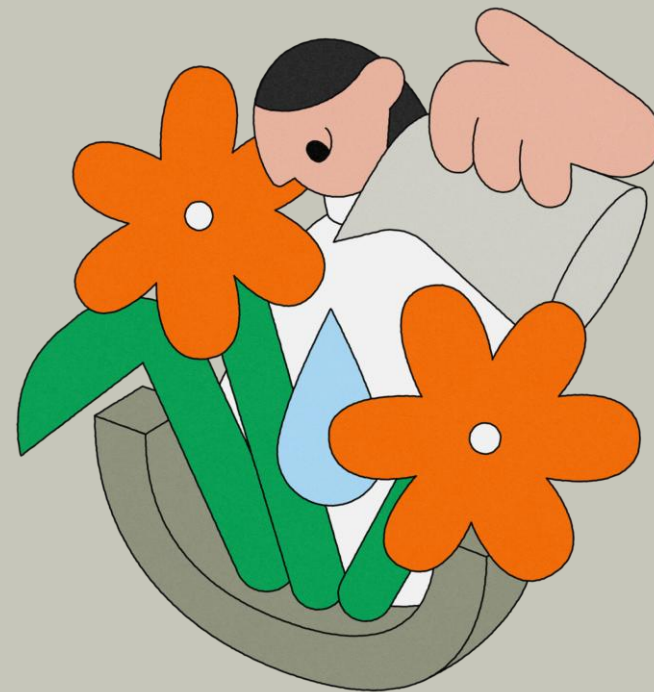
Slitartillegg

Pensjonsforliket
2024

Når bør ein ta ut pensjon?

Det vil alltid løne seg å arbeide...

Du kan arbeide så mykje du vil — med kva du vil — pensjonen blir ikkje redusert.

Å spare til pensjon?

Å eige eigen bustad

Betale ned gjeld

Spare i bank eller fond

Argumenter for...

å ta ut pensjon tidlig

- Du vil betale ned på gjeld.
- Du har behov for egenkapital til å kjøpe «sentrumsnær leilighet, e.l.»
- Du ønsker egenkapital til å kjøpe hytte, bil, campingbil og så videre
- Du trenger å bygge opp en buffer før du går ned i inntekt
- Du ønsker å sikre ektefelle/samboer i tilfelle du faller fra
- Du vil gi forskudd på arv til familie
- Du vil investere pengene selv for å få bedre avkastning
- Du lider av sykdom og har kort tid igjen å leve
- Du vil utnytte ekstra skattefradrag på pensjonsinntekt

å vente med å ta ut pensjon

- Du har ikke behov for pengene før du slutter å jobbe
- Pensjon og lønn samtidig kan gi deg høy trinnslett
- Du forventer å leve lenge
- Pensjonen reguleres automatisk opp så lenge du ikke har tatt den ut
- Tar du ut pensjonen senere, får du høyere årlig pensjon livet ut
- Du er «dårlig» med penger og det er fare for at du sløser bort pengene
- Du har sårbar økonomi og får høyere pensjon hvis du venter.
- Du kan få formuesskatt

Når er det smartest å ta ut pensjon og hva lønner seg? - Pensjonsbloggen

Pass på!

bytte jobb

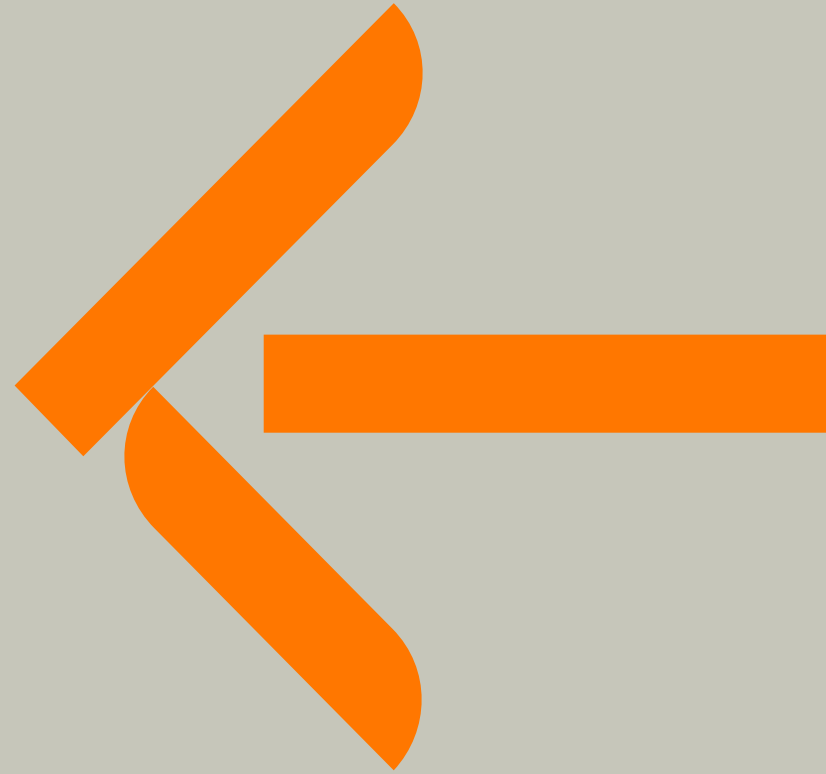
Pass på!

Permisjon på grunn av utdanning

Pass ekstra på!

Ulønna permisjon

Arbeide deltid

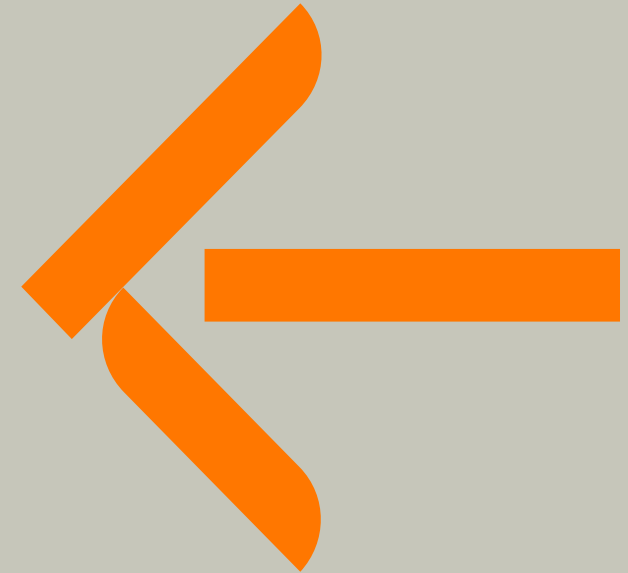
Når tilsette vurderer pensjon

Den tilsette må sjølv søke om alderpensjon og AFP

Arbeidstakar må sjekke NAV - din pensjonsopptjening

Arbeidstaker må sjekke SPK/KLP - opptjeningstid

Pensjonsmelding utgår for alderspensjon og AFP

Myter om pensjon

- taper pensjon om eg arbeider etter fylte 67 år...
NEI

Eg får 66 prosent av sluttlønn i pensjon... NEI

Eg får like god pensjon om eg går av når eg er 62...
NEI

Eg får full opptening når eg har vært medlem i SPK
i 30 år... NEI

Nyttige lenker

1

[Pensjon - Utdanningsforbundet](#)

2

[Pensjon - nav.no](#)

[Norsk Pensjon - Sjekk din pensjon](#)

3

[SPK.no - Statens pensjonskasse](#)

[Pensjonsbloggen - En blogg om pensjon fra Statens pensjonskasse](#)

[KLP - Kommune- og Helse-Norges eget pensjonsselskap](#)

[Offentlig tjenestepensjon - et verdifullt gode - Storebrand](#)

4

[Uførepensjon med livsvarig AFP og alderspensjon - Statens pensjonskasse](#)

[Uførepensjon - Statens pensjonskasse](#)

[Etterlattepensjon - Statens pensjonskasse](#)

[Etterlattepensjon fra KLP - KLP.no](#)